

مجلس امام حسین علیه السلام - دبی

کعبه، جلوه عرش خدا در زمین

خداوند متعال برای اینکه انسان را فرشته خو کند و آثار فرشتگان را در انسان ظاهر نماید، همانگونه که دستور روزه گرفتن می دهد تا از لذائد طبیعی پرهیز شود و انسانها همانند فرشتگان، از خوردن و نوشیدن و دیگر کارهای حیوانی برحذر باشند، همچنین به انسان دستور طواف حریم کعبه ای را می دهد که برابر بیت المعمور در آسمان چهارم و عرش خداوند در آسمان هفتم است.

چون فرشتگان اطراف عرش خدا، به یاد حق سرگرم طواف هستند و به نام حق تسبیح می کنند و برای دیگران از خداوند متعال طلب آموزش می کنند، برای انسان نیز در زمین، کعبه را بنا ساخت تا انسان وارسته گرد آن طواف کند. به نام حق زمزمه کند و برای خود و دیگران از خدا آموزش بخواهد.

تخلیه و تحلیه

حج و عمره همانند دیگر عبادات، آداب و سنن و فرایض و احکامی دارد. همه این آداب، سنن و فرائض برای تحصیل و کسب صفات شایسته و پرهیز از صفات ناشایست است. هر شخصی ابتدا باید خود را از رذائل اخلاقی تخلیه کند، سپس به فضائل اخلاقی مزین شود و جلوه جمال و جلال حق گردد و حج و عمره از بهترین اعمالی است که این امور را برای انسان تامین می کند.

برای این که به اسرار حج و عمره پی ببریم، باید سیره و سنت معصومین علیهم السلام که حج و عمره راستین را انجام داده اند بیاموزیم. آن بزرگواران هم به آداب حج و عمره آشنا بودند، هم فرائض و واجبات آن را انجام می دادند و هم سنن و مستحبات آن را رعایت می کردند.

روایاتی از پیامبر اکرم (ص) در باره عمره مفرده

- بدان که عمره همان حج اصغر است و یک عمره، بهتر از دنیاست و آنچه در آن است.
- پاداش حج، بهشت است و عمره، کفاره هر گناه است.
- عمره تا عمره دیگر، کفاره [گناهان] میان آن دو عمره است.
- هر کس حج یا عمره انجام دهد و در آن گناه نکند، باز می گردد همچون روزی که متولد شده است.

عبدالرحمان بن هبیره می گوید: روزی در حضور پیامبر خدا بودیم، فرمود: دیشب، شگفتی هایی دیدم! پرسیدیم: چه دیدی، ای پیامبر خدا؟ برایمان بازگو، جان و خانواده و فرزندانمان فدایت!

فرمود که مردی از اتمم را دیدم که مقابلش تاریکی و پشت سرش تاریکی بود، از سمت راست و چپش و از زیر پایش ظلمت و غرق در تاریکی بود. پس حج و عمره او آمدند و او را از تاریکی رهانده، وارد نور کردند.

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله خطاب به عایشه، وقتی به عمره می رفت، فرمود: پاداش تو به اندازه رنجی است که می بری و خرجی است که می کنی.

حج و عمره در قرآن و حدیث، صفحه ۳۲۰

حج از دیدگاه امام سجاد زین العابدین (ع)

چهارمین رهبر بزرگ شیعه، حضرت سجاد پس از ادای مراسم حج به مدینه باز می گشتند، مردی بنام شبلی به استقبال آن پیشوای عارفان و امام آگاهان آمد. پس از ادای مراسم احترام به پیشگاه حضرت سجاد، این چنین از طرف امام مورد پرسش قرار گرفت: آیا هیچ به حج خانه رفته ای؟ عرضه داشت: آری.

فرمود: در آن هنگام که به میقات رفتی، و از لباسهای دوخته خود درآمدی، و غسل کردی، نیت کردی که خود را از اشتباهات و لغزش ها در دو مرحله ظاهر و باطن برای همشه پاک کنی؟ گفت: نه. فرمود: آه پس نه به میقات وارد شدی و نه از لباس دوخته بیرون آمدی و نه غسل حقیقی بجای آوردی.

فرمود: آیا خود را پاکیزه کردی و سپس احرام بستی و پیوند خود را مبداء عالم بوسیله حج استوار نمودی؟ گفت: آری.

فرمود: در آن هنگام در نیت داشتی که خود را از تمام آلودگیها به نور توبه برهانی؟
گفت: نه.

فرمود: بوقت احرام هر برنامه ای را که دوست نمی پسندد و به خاطر مصلحت
بربندهانش ممنوع نموده بر خود حرام دانستی؟ گفت: نه.

فرمود: به وقت بستن پیوند حج و هنگامی که آن را با عمره محکم می کردی نیت
نمودی که هر عقد و پیمان و هرگونه قرار داد غیر خدائی را از برنامه هایت باز کرده و جز
با حضرت دوست پیوند و قرار داد نداشته باشی؟ گفت: نه.

فرمود: پس در حقیقت خود را پاکیزه نکرده و احرام نبسته و پیمان حج را محکم و
استوار نکردی.

فرمود: به میقات وارد شدی و دو رکعت نماز احرام به جای آوردی و تلبیه گفتی؟
عرض کرد: آری.

فرمود: بهنگام ورود به میقات در نیت تو بود که به زیارت حق آمده ای، و این نماز و
احرام و تلبیه، مقدمات لقاء اوست؟ گفت: نه.

فرمود: وقتی دو رکعت نماز خواندی در اراده داشتی که به ارزنده ترین برنامه ها و بزرگ
ترین حسنات و بهترین اعمال وسائل قرب به آن حضرت را آماده کنی؟ گفت: نه.

فرمود: وقتی تلبیه گفتی در نیت داشتی که به هر برنامه صحیحی در پیشگاه حق به اقرار
آمده ای و در حال پیمان بستن با اوئی، که در تمام جوانب حیات از فرمانش پیروی کنی
و از هر معصیت و خطائی روی بگردانی؟ گفت: نه.

فرمود: پس در حقیقت وارد میقات نگشته و نماز احرام بجای نیاورده و تلبیه نگفتی.

سپس فرمود: آیا وارد مسجد الحرام شدی و پای در حرم مبارک حق گذاشتی و کعبه را
با دیده خود دیدی و در برابر آن نماز گذاردی؟ گفت: آری.

فرمود: بهنگام ورود در حرم آیا در ضمیرت بود که از هر گونه بدگوئی پشت سر برادران
مسلمان دوری جوئی، و عیب گفتن اهل قبله را ترک نمائی؟ گفت: نه.

فرمود: زمانی که وارد مسجد خیف شدی و نماز خواندی آیا اراده کردی که از هیچ برنامه
ای جز مخالفت با امر خداوند نترسی و به چیزی جز رحمت الهی امید نداشته باشی؟
گفت: نه.

فرمود: وقتی گوسپند قربانی را سر بریدی آیا نیت کردی که حلقوم طمع را جدا کنی و آیا به هنگام قربانی توجه داشتی که راه ابراهیم را می روی، آن بزرگ انسانی که یگانه فرزند عزیز خود را به قربانگاه آورد تا برای محبوب خود فدا کند؟ گفت: نه. در این حال بود که صدای گریه امام بلند شد و شدت تأثر و ناراحتی او به اندازه ای بود که گوئیا مفارقت روح از بدنش نزدیک شده، می گریست و پی در پی می گفت آه آه! آنگاه فرمود: ای شبلی آن کس که دست به حجر الاسود بگذارد بمانند آنست که با خدای خود دست داده است.

نکو بنگر ای بنده ناچیز شکسته و ای موجود ضعیف افتاده که کجائی و چه می کنی، پاداشی را که خدای بزرگ بر این برنامه عالی قرار داده ضایع مکن و عهدی که با دوست بسته ای مشکن، آگاهی و میدانی که روی گردانی از امر او گناه و معصیت است و مخالفت با فرمانش بزرگترین عامل شکستن پیمان تو با اوست.

سپس فرمود: ای شبلی آن زمان که در مقام ابراهیم ایستادی، اراده داشتی که از آن هنگام به بعد کنار هر فرمانی از فرامین الهی ایستادی مقاومت کنی و تا فرمانش را نبیری از پای ننشینی و از هر گناهی دوری جسته و خویشتن دار باشی؟ گفت: نه. فرمود: به هنگام نماز در آن مقام بزرگ عزم داشتی که از خطوط بندگی ابراهیم پیروی کنی و دماغ شیطان را به خاک بمالی؟ گفت: نه.

فرمود: پس در حقیقت در مقام ابراهیم نایستاده و در آن جای مقدس نماز بجا نیاورده ای.

فرمود: کنار آب زمزم رفتی و از آن چشمه آب نوشیدی؟ گفت: آری. فرمود: نیت داشتی که هم اکنون کنار مرز عبادت رسیده و باید از آن پس چشم از گناه پوشیدی؟ گفت: نه.

فرمود: در واقع بر سر آن چاه نرفته و از آبش نیاشامیده ای. آنگاه فرمود: بین صفا و مره سعی کردی؟ گفت: آری.

فرمود: در آن وقت نیت داشتی که در حال بیم و امید در پیشگاه الهی قدم می زنی، در اندیشه این که آیا مرا می پذیرند یا نه رفت و آمد می کردی؟ گفت: نه.

فرمود: در حقیقت سعی صفا و مروه نکرده و در آن جایگاه با عظمت قدم نزنده ای. سپس فرمود: ای شبلی آیا به سرزمین منی رفتی؟ گفت: آری.

فرمود: آنجا توجه داشتی که مردم مسلمان را از خطر دست و زبانت ایمن بداری؟
گفت: نه.

فرمود: پس به منی نرفتی.

آنگاه فرمود: به زمین عرفات وقوف کردی و خود را آماده پذیرفتن رحمت الهی نمودی و وادی نمره را شناختی، و حضرت دوست را در نزد علائم و نشانه ها خواندی؟ گفت: آری، این برنامه ها را انجام دادم.

فرمود: آیا موقوف عرفا که مقام عرفان و شناسائی است دانستی که خدای عزیز چه برنامه های فوق العاده ای از علوم و معارف را برای رشد و تکامل انسان قرار داده، و بیدار بودی که یار بر تمام اسرار تو آگاه است، و فرداست که نامه اعمال و پرونده کردارت را به دست خواهد داد؟ گفت: نه.

فرمود: چون کنار جبل رحمت رفتی، بنظر آوردی که خدای مهربان هر مرد و زن با ایمان را مورد لطف قرار می دهد و مشمول عنایت خود می کند و همه مردم مؤمن را دوست دارد. گفت: نه.

فرمود: وقتی وارد وادی نمره شدی به این مسئله توجه داشتی تا خود بنده حق نباشی دیگری را به بندگی او مخوان و تا خود از گناه باز نایستی دیگری را نهی مکن؟ گفت: نه. پرسید به هنگامی که نزد نشانه ها و علائم توقف کردی، هیچ در نظر آوردی که خالق عالم و نگهبان آفرینش، آسمان و زمین و ملائکه مأمور برنامه های هستی را مراقب برنامه های تو قرار داده؟ گفت: نه.

فرمود: در حقیقت به عرفات وقوف نکرده و به جبل رحمت برنیامده و وادی نمره را نشناخته و خدای مهربان را نخوانده ای!

سپس فرمود: آیا در وادی مزدلفه وارد شدی و سنگ ریزه های جمره را از آنجا برداشتی و به سرزمین مشعر درآمدی؟ گفت: آری.

فرمود: در آنجا نماز خواندی و متوجه بودی که آن شب، ليله عيد است، و نماز مخصوص به آن شب کلید حل هر مشکلی است؟ گفت: نه.

فرمود: زمانی که بین دو شانه راه می رفتی و از منحرف شدنت به جانب راست و چپ نگران بودی و سعی داشتی مستقیم حرکت کنی، در نظر داشتی که از راه حق انحراف حاصل نکرده و از دل و دست و زبانت خطائی سر نزنند؟ گفت: نه.

فرمود: وقتی در وادی مزلفه قدم می زدی و سنگ ریزه های جمره را جمع می کردی توجه داشتی که خود را از هر گناه و پلیدی برکنار داشته و در تمام برنامه های حق ثابت و استوار بمانی؟ گفت: نه.

فرمود وقتی وارد مشعر شدی آیا درونت را به شعار اهل تقوی بیدار کردی؟ گفت: نه. فرمود: پس در واقع به نشانه های حرم مرور نکرده و در آن بقاع متبرکه نماز بجای نیاورده و از آن سرزمین مقدس سنگ ریزه بر نچیده و به مشعر گذر نکرده ای.

سپس فرمود: به زمین منی رفتی، و رمی جمرات کردی، و سر خود را تراشیدی و قربانی نمودی و در مسجد خیف نماز خواندی و برای بقیه اعمال به مکه بازگشتی؟ گفت: آری.

فرمود: چون به منی رسیدی و رمی جمرات کردی، به نظر آوردی که به هدف خود رسیده و هر خواسته صحیحی داشتی خدایت اجابت فرمود؟ گفت: نه.

فرمود: وقتی رمی جمره می کردی، در نیت داشتی که دشمن دیرین خود ابلیس و سپاهش را از خود می رانی؟ گفت: نه.

فرمود: وقتی موی سر را زدی توجه داشتی که خود را از هرگونه پلیدی و ناپاکی تمیز کرده و از گناهان بیرون آئی، آنچنان که فرزند از مادر متولد می شود؟ گفت: نه.

فرمود: در حقیقت به منی نرفتی، و رمی جمرات نکرده، و حلق رأس ننموده ای، و قربانی سر نبریده، و در مسجد خیف نماز نخوانده ای، و به سوی حضرت حق حرکت ننموده ای! فرمود: پس از بازگشت به مکه آیا در دل این چنین قصد داشتی که به سوی او در حرکتی و به خاطر تقرب به مقام او از خانه خود بیرون آمده ای؟ گفت: نه.

فرمود: پس در حقیقت وارد حرم نشده و خانه کعبه را ندیده و در آنجا نماز بجای نیاوردی؟

فرمود: پس از ورود به مکه طواف خانه نمودی و دست بر ارکان گذاشتی و آخرین سعی صفا و مروه نمودی؟ گفت: آری.

فرمود: وقت سعی در نظر داشتی که از همه روی تافته و به سوی او گریخته و به بارگاه قدس او آمد و شد می کنی؟ گفت: نه.

فرمود: در حقیقت طواف خانه نکرده و استلام ارکان ننموده و سعی صفا و مروه بجای نیاورده ای، برگرد دوباره حج بجای آر، زیرا تو این سفر را به معنائی که از تو خواسته اند

نرفته ای و مطابق با اهداف عالیه این برنامه بزرگ الهی قدم برداشته ای، و خود را مستعد و آماده ورود به حریم قدس یار ننموده ای!

شبلی سخت گریست و از آن ساعت به کوشش برخاست تا خدایش برای سال بعد موفق به آن سفر روحانی و سیر الهی، و مشی ملکوتی کرد، و به آنچه بوسیله حضرت زین العابدین (علیه السلام) آگاه شده بود در آن سفر عمل کرد.

احکام عمره

احکام ذکر شده در این مجموعه با فتاوی مراجع بزرگوار، آیات عظام امام خمینی، خوئی، بهجت، تبریزی، سیستانی، فاضل لنکرانی، خامنه ای و مکارم شیرازی مطابقت دارد.

اعمال عمره مفرده

عمره مفرده هفت عمل واجب دارد که به ترتیب عبارتند از:

۱. احرام
۲. طواف
۳. نماز طواف
۴. سعی بین صفا و مروه
۵. تقصیر
۶. طواف نساء
۷. نماز طواف نساء

احرام و احکام آن

احرام شامل سه عمل است: ۱- نیت ۲- پوشیدن لباس احرام ۳- تلبیه یا گفتن

لیک

برای احرام عمره پنج میقات وجود دارد:

- ۱- مسجد شجره (ذوالحلیفه)

مسجد شجره میقات کسانی است که از مدینه منوره به مکه می روند. احرام بستن از داخل مسجد شجره لازم نیست بلکه از بیرون مسجد به طوری که محاذی آن از طرف راست یا چپ باشد کافی است.

✚ آیت الله خامنه ای و آیت الله بهجت: احرام بستن از خارج مسجد کفایت نمی کند. جنب و حائض می توانند در خارج از مسجد به تفصیلی که گذشت محرم شوند و چنانچه بخواهند در داخل مسجد محرم شوند باید در حال عبور از دری وارد شده و از درب دیگر خارج شوند و اگر توقف کنند معصیت کرده اند، هر چند احرام آنها صحیح است.

۲- جحفه

کسانی که فعلا از راه جده به مکه می روند می توانند از این میقات مُحرم شوند. مُحرم شدن در داخل مسجد جحفه لازم نیست و از هر جای آن می توان محرم شد.

۳- وادی عقیق

میقات کسانی است که از راه عراق و نجد به مکه می روند.

۴- قرن المنازل

میقات کسانی است که از راه طائف به مکه می روند.

۵- یلملم

میقات کسانی است که از راه یمن به مکه می روند.

احرام با نذر

- اگر نذر کند که از محلی پیش از میقات احرام ببندد جایز است و باید از همان جا محرم شود. مثلا اگر نذر کرد که از شهر خود یا در مدینه محرم شود باید به نذر خود عمل کند.
- نذر برای احرام مثل سایر نذرها باید با صیغه شرعیه انجام شود مثلا در احرام عمره مفرده بگوید: **لِلَّهِ عَلَيَّ أَنْ أَحْرِمَ لِعُمْرَةِ الْمُفْرَدَةِ مِنَ الْمَدِينَةِ الطَّيِّبَةِ** یا ترجمه آن را به زبان دیگر بگوید مانند این که به فارسی بگوید: برای خدا بر من است که از مدینه طیبه محرم شوم برای عمره.
- نذر زن برای احرام باید به اذن شوهر باشد.

تلبیه یا گفتن لبیک

با گفتن این جملات « **لَبَّيْكَ اللَّهُمَّ لَبَّيْكَ، لَبَّيْكَ لَا شَرِيكَ لَكَ لَبَّيْكَ** » شخص محرم می شود و مستحب است پس از آن بگوید:

« **إِنَّ الْحَمْدَ وَالنُّعْمَةَ لَكَ وَالْمُلْكَ، لَا شَرِيكَ لَكَ لَبَّيْكَ** » بلکه موافق احتیاط است و نیز مستحب است بعد از آن بگوید:

« **لَبَّيْكَ ذَا الْمَعَارِجِ لَبَّيْكَ، لَبَّيْكَ دَاعِيَا إِلَى دَارِ السَّلَامِ لَبَّيْكَ، لَبَّيْكَ غَفَّارِ الذُّنُوبِ لَبَّيْكَ، لَبَّيْكَ أَهْلَ التَّلْبِيَةِ لَبَّيْكَ، لَبَّيْكَ ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ لَبَّيْكَ، لَبَّيْكَ تُبْدِيءُ وَالْمَعَادِ إِلَيْكَ لَبَّيْكَ، لَبَّيْكَ تَسْتَعْنِي وَيَفْتَقِرُ إِلَيْكَ لَبَّيْكَ، لَبَّيْكَ مَرْهُوباً وَمَرْغُوباً إِلَيْكَ لَبَّيْكَ، لَبَّيْكَ إِلَهَ الْحَقِّ لَبَّيْكَ، لَبَّيْكَ ذَا النُّعْمَاءِ وَالْفَضْلِ الْحَسَنِ الْجَمِيلِ لَبَّيْكَ، لَبَّيْكَ كَشَافِ الْكَرْبِ الْعِظَامِ لَبَّيْكَ، لَبَّيْكَ عَبْدُكَ وَإِنُّ عَبْدُكَ لَبَّيْكَ، لَبَّيْكَ يَا كَرِيمُ لَبَّيْكَ** »

تنها گفتن یک مرتبه لبیک واجب است ولی مستحب است تکرار آن و برای هفتاد مرتبه گفتن ثواب زیادی ذکر شده است و لازم نیست تمام جملات لبیک قبلی را تکرار کند بلکه کافی است بگوید **لَبَّيْكَ اللَّهُمَّ لَبَّيْكَ** یا فقط **لَبَّيْكَ** را تکرار کند.

- کسی که برای عمره محرم شده باید وقتی که خانه های مکه پیدا می شود لبیک را ترک کند و دیگر لبیک نگوید.

پوشیدن جامه احرام

برای مردان پوشیدن جامه احرام لازم است. جامه احرام یکی «لنگ» است و دیگری «رداء» که باید آن را بر دوش بیندازد.

مردان لازم است که این دو جامه را قبل از نیت احرام و لبیک گفتن بپوشند و اگر بعد از لبیک پوشیدند احتیاط مستحب آن است که لبیک را دوباره بگویند.

لنگ باید به اندازه ای باشد که از ناف تا زانو را بپوشاند و رداء نیز باید به قدری باشد که شانه ها را بپوشاند. در حال احرام هرگاه این دو جامه نجس شود باید آن را تطهیر یا تبدیل کنند.

لازم نیست مردان جامه احرام را همیشه دربر داشته باشند بلکه می توانند آن را عوض نموده و برای شستن، استحمام و مانند آن بیرون آورند.

وصل نمودن قسمتی از لباس احرام به قسمت دیگر با سنجاق و گیره و مانند آن جایز است. همچنین گره زدن لباس احرام اشکال ندارد و لیکن نباید آنچه را لنگ قرار داده به گردن گره بزنند.

دو جامه ذکر شده که محرم باید بپوشد مخصوص به مرد است، ولی زن می تواند در لباس های عادی خود به هر نحو که هست مُحَرَّم شود.

پوشیدن لباس احرام غصبی جایز نیست همچنان است لباسی که متعلق خمس باشد یا با عین پولی که متعلق خمس است آن را بخرد. اگر شک داشته باشد که لباس احرام او متعلق خمس شده یا نه، یا شک دارد که پولی که با آن لباس احرام را خریده متعلق خمس بوده یا نه، تخمیس آن واجب نیست و پوشیدن آن برای احرام جایز و طواف و نماز در آن صحیح است.

مستحبات احرام

- ۱ - بدن خود را پاکیزه نموده، و ناخن و سبیل خود را بگیرد، و موی زیر بغل و زیر ناف از بین ببرد.
- ۲ - کسی که قصد حج دارد از اول ماه ذی القعدة و شخصی که عازم عمره مفرده است پیش از یک ماه، موی سر و ریش را رها کند.
- ۳ - پیش از احرام در میقات غسل احرام کند، و این غسل از زن حائض و زن نفساء نیز صحیح است، و جلو انداختن این غسل، به خصوص در صورتی که بترسد که در میقات آب یافت نشود، جایز است، و در صورت تقدیم، اگر در میقات آب یافت شد مستحب است غسل را تکرار نماید، و بعد از این غسل اگر مکلف لباسی را پوشید یا چیزی را خورد که بر مُحَرَّم حرام است باز هم اعاده مستحب است و اگر مکلف در روز غسل نمود از غسل تا آخر شب آینده کفایت می کند و همچنین اگر غسل در شب نمود تا آخر روز آینده کافی است.
- ۴ - آن که دو جامه احرام از پنبه باشد.

۵ - لباس احرام سفید باشد.

۶ - احرام را به ترتیب ذیل ببندد:

در صورت امکان بعد از فریضه ظهر و در صورت عدم امکان بعد از فریضه دیگر.

اگر این شرایط فراهم نشد احرام را بعد از خواندن شش رکعت یا دو رکعت نماز نافله احرام ببندد. در رکعت اول نافله احرام بعد از حمد سوره توحید و در رکعت دوم سوره کافرون را بخواند و خواندن شش رکعت افضل است.

محرمات احرام

⊗ نگاه کردن در آینه

نگاه کردن در آینه کفاره ندارد ولی مستحب است بعد از نگاه، لبیک بگوید.

⊗ پوشیدن لباس دوخته برای مردان

پوشیدن لباس دوخته برای مردان حرام است اما استفاده از فتق بند و کمربند و بند ساعت و دمپایی دوخته و همیانی که در آن پول می گذارند مانعی ندارد. کفاره پوشیدن لباس دوخته یک گوسفند است.

⊗ پوشاندن تمام روی پا برای مردان

⊗ پوشاندن سر برای مردان

اگر سر را شست نباید با پارچه و حوله آن را خشک کند و بعضی از قسمت‌های سر در حکم همه آن است.

⊗ پوشانیدن صورت برای زن

⊗ استفاده از بوی خوش

⊗ سرمه کشیدن

⊗ زینت کردن

⊗ روغن مالیدن

⊗ گرفتن ناخن

⊗ زائل کردن مو

⊗ سایه قرار دادن برای مردان

سایه قرار دادن بر سر، برای مردان جایز نیست ولی برای زنان و کودکان اشکالی ندارد. کفاره سایه قرار دادن بر سر، یک گوسفند است.

حرمت سایه قرار دادن بالای سر، مختص به زمان طی مسافت است.

نشستن در زیر سقف، در حال طی منزل در شب و بین الطلوعین اشکال ندارد. بنابراین جایز است نشستن مُحْرِم در ماشینی که سقف دارد و شب حرکت می کند.

⊕ آیت الله مکارم، آیت الله سیستانی: مگر در شب های بارانی که باید کفاره بدهد.

⊕ آیت الله خوئی: مراد از استتلال تحفظ از آفتاب و سرما و گرما و باران و باد است پس اگر هیچ یک از آنها نباشد به طوری که وجود و عدم وجود سایبان یکسان باشد اشکال ندارد و در این حکم فرقی بین شب و روز نیست.

⊗ عقد کردن

⊗ اعمال شهوانی

در حال احرام، اعمال شهوانی مطلقاً حرام است مثل استمنا و نگاه کردن به همسر از روی شهوت، لمس کردن، بوسیدن، جماع کردن

⊗ کندن دندان

⊗ بیرون آوردن خون از بدن خود

⊗ جدال

یعنی قسم خوردن برای اثبات مطلب یا رد دیگری با لفظ «لا والله» و «بلی والله» برای محرم حرام است.

⊗ فسوق

فسوق عبارت است از دروغ گفتن و دشنام دادن و فخر نمودن.

⊗ کشتن جانوران و حشرات

⊗ شکار کردن حیوانات صحرائی

شکار کردن حیوان صحرائی در حرم و کشتن آن جایز نیست و در این حکم فرقی بین مُحْرَم و غیر مُحْرَم نیست.

⊗ سلاح دربر داشتن

⊗ کندن و بریدن درخت یا گیاه حرم

کندن و بریدن درخت یا گیاهی که در حرم روئیده، حتی برای غیر محرم جایز نیست.

ارتکاب محرمات احرام به جهت جهل یا فراموشی

کفاره محرمات احرام در صورتی واجب است که آن حرام با علم و عمد انجام شود ولی اگر به جهت جهل به مساله یا فراموشی یا غفلت باشد کفاره ندارد مگر در موارد ذیل:

۱- صید که در هر صورت کفاره دارد.

۲- کسی که طواف عمره یا حج را فراموش کند و با زن همبستر شده باشد.

۳- کسی که دست به سر و ریش خود بکشد و یک مو یا بیشتر بیافتد.

احکام مریض، حائض و کودک

• کسی که در اثناء عمره مفرده بیمار شده و نتوانسته عمره را تمام کند و او را به وطن بازگردانیده اند و فعلا بهبود یافته، باید به مکه برگردد و اعمال را تمام کند و اگر نمی تواند برگردد، باید برای انجام اعمال نائب بگیرد ولی خودش تقصیر کند و ترتیب بین آن و سائر اعمال مراعات شود و تا اعمال انجام نشده، آنچه به وسیله احرام بر او حرام شده، حلال نمی شود.

• اگر زن بعد از احرام بستن برای عمره مفرده حیض شود و تا وقتی که در مکه است پاک نشود باید برای طواف و نماز آن و طواف نساء و نماز آن نائب بگیرد و بقیه اعمال را خودش انجام بدهد و چنانچه بدون آن که اعمال را انجام دهد به وطنش برگشته، حکم آن مانند حکم مساله قبل است.

• بر ولی واجب نیست کودکی را که همراه خود به مکه می برد برای حج یا عمره محرم کند، پس اگر او را محرم کرد باید وظائف و اعمال را مطابق آنچه در مناسک ذکر شده انجام دهد. و گرنه در برخی شرایط طفل در احرام باقی می ماند و تا تدارک نکند نمی تواند ازدواج نماید.

طواف و احکام آن

دومین واجب از واجبات عمره، طواف است. کسی که محرم شد به احرام عمره و وارد مکه معظمه شد اول چیزی که از اعمال عمره بر او واجب است آن است که گرد خانه کعبه طواف کند.

طواف یعنی هفت مرتبه دور خانه کعبه گردیدن.

شرائط طواف

۱ - نیت

در طواف باید تعیین کند که برای عمره است یا حج، طواف واجب است یا طواف مستحب، و اگر طوافش نیایی است، قصد نیابت کند. به زبان آوردن نیت و گذراندن آن به قلب لازم نیست.

۲ - طهارت

محرم باید هنگام طواف از حدث اکبر مثل جنابت و حیض و نفاس پاک باشد و طهارت از حدث اصغر نیز داشته باشد یعنی باوضو باشد و همین طور لباس و بدن او پاک باشد.

۳ - مختون بودن

طواف افراد ذکور اگر ختنه نشده باشد باطل است، حتی اگر بالغ نباشند.

⊕ آیت الله سیستانی: در غیر ممیز اعتبار ختن مبنی بر احتیاط استحبابی است.

۴ - ستر عورت

۵ - شروع طواف از حجرالاسود و ختم به آن

۶ - قرار گرفتن کعبه در طرف چپ طواف کننده

در طواف باید سمت چپ طواف کننده به طرف کعبه باشد و اگر سمت راست یا پشت یا روبروی او به کعبه باشد و در این حال طواف کند صحیح نیست.

۷ - داخل کردن حجر اسماعیل در طواف

۸ - رعایت محدوده طواف

بهتر است طواف بین کعبه و مقام حضرت ابراهیم علیه السلام انجام شود و این مسافت که تقریباً ۱۳ متر است در همه اطراف کعبه مراعات شود. ولی طواف خارج این حد تا هر جا که طواف خانه صدق کند جایز است، خصوصاً در مواردی که طواف در محدوده مذکور ممکن نباشد یا مشقت داشته باشد.

تذکر: بنابر نظر امام خمینی و آیت الله فاضل، اگر شخصی در طواف از محدوده لازم خارج شد باید آن مقدار را اعاده کند و بنابر نظر آیت الله گلپایگانی و آیت الله صافی اگر در محدوده ای طواف کند که اتصال به جمعیت نداشته باشد باید آن مقدار را اعاده کند.

محدوده مذکور در مساله قبل در قسمتی که حجر اسماعیل علیه السلام وجود دارد از کعبه حساب می شود.

۹ - طواف نکردن روی شاذروان

در اطراف دیوار خانه، یک پیش آمدگی است که آن را « شاذروان » می گویند و طواف بر روی آن صحیح نیست.

۱۰ - انجام هفت دور، نه کمتر نه بیشتر

قران در طواف

قران در طواف (یعنی دو طواف پشت سر یکدیگر بدون انجام نماز طواف بین آن دو) در طواف واجب حرام است.

شک در طواف

- اگر بعد از طواف شک کند که آن را صحیح به جا آورده یا نه، مثلاً احتمال بدهد که از طرف راست طواف کرده یا طهارت نداشته یا از داخل حجر اسماعیل علیه السلام طواف کرده، اعتنا نکند و طوافش صحیح است.
- اگر در آخر دور یا اثنای آن، میان شش و هفت و هرچه پای نقیصه در کار است شک کند، طواف او باطل است.
- اگر در طواف در عدد شوط‌ها شک نمود و با این حال و به امید این که شک او از بین برود طواف را ادامه داد و پس از آن یقین کرد که هفت دور را کامل کرده، طوافش صحیح است.

نماز طواف و احکام آن

واجب است بعد از تمام شدن طواف عمره، دو رکعت نماز طواف مانند نماز صبح بخواند. باید پس از طواف به نماز آن مبادرت نماید، به طوری که به نظر عرف، بین آن دو فاصله نشود ولی فاصله انداختن به مقدار چندین دقیقه برای استراحت و یا پیدا کردن جای مناسب اشکالی ندارد.

واجب است این نماز نزد مقام ابراهیم علیه السلام و در پشت آن خوانده شود، به طوری که مقام بین انسان و خانه کعبه واقع شود و هرچه به مقام نزدیکتر باشد بهتر است.

سعی و احکام آن

بعد از انجام نماز طواف، واجب است بین صفا و مروه سعی کند یعنی فاصله میان این دو کوه را بپیماید.

سعی بین صفا و مروه باید هفت مرتبه باشد که به هر مرتبه یک شوط می‌گویند، به این معنی که رفتن از صفا به مروه یک شوط و بازگشت از مروه به صفا شوط دیگر است.

واجب است سعی را از صفا شروع کند و در دور هفتم به مروه ختم نماید.

نظر به این که طبقات دوم و سوم سعی بین دو کوه صفا و مروه نیست سعی در آنها کفایت نمی کند.

در وقت رفتن به مروه واجب است متوجه مروه، و در راه بازگشت به صفا متوجه به صفا باشد پس اگر عقب عقب برود یا به پهلو حرکت کند باطل است ولی نگاه کردن به چپ و راست بلکه گاهی به پشت سر اشکالی ندارد.

با توجه به اینکه محل سعی، مسجد نیست زنان حیضی که مجبورند برای طواف نائِب بگیرند سعی را باید خودشان پس از اینکه نائِب طواف و نماز را بجا آورد انجام دهند.

احکام تقصیر

بعد از سعی، واجب است حلق یا تقصیر کند. مُحرم قبل از اینکه حلق یا تقصیر خود را انجام دهد نمی تواند سر دیگری را به عنوان حلق بترشد یا موی دیگری را به عنوان تقصیر کوتاه کند.

بانوانی که برای تقصیر موی خود را کوتاه می کنند لازم است خود را از نامحرم بیوشانند. ولی اگر موهای آنها ظاهر شود، ضرری به تقصیر آنها نمی زند.

حلق یا تقصیر در عمره محل خاصی ندارد. لذا می تواند کنار مروه یا در منزل، یا اگر فراموش کرد حتی در شهر خود حلق یا تقصیر کند.

اگر بعد از حلق یا تقصیر شک کند که آن را صحیح انجام داده یا خیر، به شک خود اعتنا نکند.

بعد از حلق یا تقصیر، تمام مُحرماتِ احرام بر مُحرم حلال می شود، به جز زن و شوهر که پس از طواف نساء و نماز آن به یکدیگر حلال می شوند.

حلق یا تقصیر از عبادات است و باید با قصد قربت و برای اطاعت از خدای سبحان انجام شود و ریا آن را باطل می کند.

تراشیدن سر به عنوان حلق کفایت می کند، اما تراشیدن ریش یا کوتاه کردن موی زیر بغل یا کندن مو کفایت نمی کند.

طواف نساء، نماز طواف نساء و احکام آنها

کیفیت و چگونگی طواف نساء و نماز آن و احکام و شرایط آنها مانند طواف عمره و نماز آن است ولی باید به نیت طواف نساء و نماز آن به جا آورده شود.

دعاهای طواف و سعی

کلیه دعاهای طواف و سعی مستحب است و از همه بهتر صلوات است. پس از طواف و قبل از سعی نوشیدن از آب زمزم مستحب است. فاصله انداختن بین طواف و سعی اشکال ندارد به شرط اینکه در یک روز یا یک شب انجام شود. در سعی، طهارت از حدث و خبث شرط نیست ولی اگر در ویلچر سعی می کند باید بیدار باشد.

چند مسئله مهم

شرکت در نماز جماعت اهل تسنن

شایسته است زائرین خانه خدا نمازهای واجب یومیه خود را با جماعت اهل تسنن بخوانند و پس از برپا شدن جماعت آنها، از جماعت تخلف نکنند و خارج نشوند، بلکه اگر این کار موجب وهن مذهب تشیع و بدبینی به آن باشد جایز نیست.

نمازی که با جماعت اهل تسنن خوانده می شود صحیح است و نیاز به اعاده ندارد.

⊕ آیات عظام خوئی، بهجت، تبریزی، سیستانی: حمد و سوره را برای خود آهسته قرائت کند و اگر نمی شود به نحو حدیث نفس بخواند و در نماز جمعه بعد از اتمام باید آن را اعاده کند.

سجده بر فرش و مانند آن

در مسجدالحرام و مسجدالنبی صلی الله علیه و آله و سایر مساجد اگر زائرین بتوانند بر روی سنگ یا حصیر یا چیز دیگری که سجده بر آن صحیح است و از طرف مخالفین ممانعتی از سجود بر آن نیست و موجب وهن و انگشت نما شدن نمی باشد سجده نمایند جایز نیست بر فرشها سجده کنند، ولی اگر ضرورت باشد سجده بر فرشها جایز است و کفایت می کند.

⊕ امام خمینی: سجده روی فرش‌ها مانع ندارد و مهر گذاشتن جایز نیست و لازم نیست در جایی که سنگ است نماز بخواند یا با خود حصیر و مانند آن ببرد.

⊕ آیت الله خوئی، آیت الله سیستانی: اگر در آن مکان امکان سجود بر آنچه سجده بر آن صحیح است را ندارد سجده بر فرش صحیح است.

تخیر بین نماز شکسته و نماز تمام در مکه و مدینه

مسافر می‌تواند نمازهای چهار رکعتی را در تمامی دو شهر مکه و مدینه حتی در محله‌های جدید آن تمام و یا شکسته بخواند.

⊕ آیت الله خوئی، آیت الله تبریزی: این حکم مختص به مکه و مدینه قدیم است.

⊕ امام خمینی، آیت الله بهجت: در خارج از مسجدالحرام و مسجدالنبی صلی الله علیه و آله باید نماز را شکسته بخواند.

مکان ذبح کفارات عمره و حج

محرم می‌تواند کفاراتی را که در عمره و حج بر او واجب می‌شود پس از بازگشت از حج یا عمره در هر جایی که خواست بکشد به جز کفاره صید که اگر در عمره بود، جای کشتن آن مکه و اگر در حج بوده، منی است.

دعای اشواط طواف

برای اینکه طواف کننده در تعداد دورهای طواف شک نکند، می‌تواند دعاهای وارده از تقسیم کرده و در هر دور طواف بخشی از آن را به قصد رجاء بخواند، و اگر تکرار شد مانعی ندارد.

دعای دور اول

« اَللّٰهُمَّ اِنِّیْ اَسْئَلُكَ بِاسْمِکَ الَّذِیْ یُمَشِیْ بِهٖ عَلٰی طَلَلِ الْمَآءِ کَمَا یَمْشِیْ بِهٖ عَلٰی جَدَدِ الْاَرْضِ وَ اَسْئَلُكَ بِاسْمِکَ الَّذِیْ تَهْتَرُ بِهٖ اَقْدَامُ مَلَائِکَتِکَ وَ اَسْئَلُكَ بِاسْمِکَ الَّذِیْ دَعَاکَ بِهٖ مُوسٰی مِنْ جَانِبِ الطُّورِ فَاسْتَجَبْتَ لَهُ وَ اَلْقِیْتَ عَلَیْهِ مَحَبَّةً مِنْکَ وَ اَسْئَلُكَ بِاسْمِکَ الَّذِیْ عَفَرْتَ بِهٖ لِمُحَمَّدٍ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَ اٰلِهِ مَا، تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ وَ مَا تَاَخَّرَ وَ اَتَمَّمْتَ عَلَیْهِ نِعْمَتَکَ اَنْ تُرْزِقَنِیْ خَیْرَ الدُّنْیَا وَ الْاٰخِرَةِ. » و حاجات خود را می‌خواهی

دعای دور دوم

«اللَّهُمَّ إِنِّي إِلَيْكَ فَكِيرٌ وَإِنِّي خَائِفٌ مُسْتَجِيرٌ، فَلَا تُغَيِّرْ جِسْمِي وَلَا تُبَدِّلْ إِسْمِي.
(سپس می گوئی) سَائِلُكَ فَفِيْرُكَ مِسْكِيْنُكَ بِبَابِكَ، فَتَصَدَّقْ عَلَيْهِ بِالْجَنَّةِ، اللَّهُمَّ
الْبَيْتُ بَيْتُكَ وَالْحَرَمُ حَرَمُكَ وَالْعَبْدُ عَبْدُكَ وَهَذَا مَقَامُ الْعَائِدِ بِكَ الْمُسْتَجِيرِ بِكَ
مِنَ النَّارِ فَأَعْتِقْنِي وَوَالِدِي وَأَهْلِي وَوَلَدِي وَإِخْوَانِي الْمُؤْمِنِينَ مِنَ النَّارِ يَا جَوَادُ
يَا كَرِيْمُ.»

دعای دور سوم

«اللَّهُمَّ أَدْخِلْنِي الْجَنَّةَ وَاجْرِنِي مِنَ النَّارِ بِرَحْمَتِكَ وَعَافِنِي مِنَ السُّقْمِ وَأَوْسِعْ
عَلَيَّ مِنَ الرِّزْقِ الْخَلَالِ وَأَدْرَأْ عَنِّي شَرَّ فَسَقَةِ الْجِنِّ وَالْإِنْسِ وَشَرَّ فَسَقَةِ الْعَرَبِ
وَالْعَجَمِ، يَا ذَا الْمَنِّ وَالطَّوْلِ، يَا ذَا الْجُودِ وَالْكَرَمِ إِنَّ عَمَلِي ضَعِيفٌ فَضَاعِفُهُ لِي،
وَتَقَبَّلْهُ مِنِّي إِنَّكَ أَنْتَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ.»

دعای دور چهارم

« يَا اللَّهُ يَا وَلِيَّ الْعَافِيَةِ وَخَالِقَ الْعَافِيَةِ وَرَازِقَ الْعَافِيَةِ وَالْمُنْعِمَ بِالْعَافِيَةِ وَالْمَنَّانُ
بِالْعَافِيَةِ وَالْمُتَفَضِّلُ بِالْعَافِيَةِ عَلَيَّ وَعَلَى جَمِيعِ خَلْقِكَ يَا رَحْمَنَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ
وَرَحِيمَهُمَا صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَارْزُقْنَا الْعَافِيَةَ وَتَمَامَ الْعَافِيَةِ وَشُكْرَ
الْعَافِيَةِ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ.»

دعای دور پنجم

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي شَرَّفَكَ وَعَظَّمَكَ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي بَعَثَ مُحَمَّدًا نَبِيًّا وَجَعَلَ عَلِيًّا
إِمَامًا، اللَّهُمَّ اهْدِلْهُ خِيَارَ خَلْقِكَ وَجَنِّبْهُ شِرَارَ خَلْقِكَ». (سپس می گوئی)
«رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ.»

« اَللّٰهُمَّ اَلْبَيْتُ بَيْتُكَ، وَالْعَبْدُ عَبْدُكَ، وَهَذَا مَكَانُ الْعَائِذُ بِكَ مِنَ النَّارِ. اَللّٰهُمَّ مِنْ قَبْلِكَ الرُّوحُ وَ الْفَرَجُ وَ الْعَافِيَةُ، اَللّٰهُمَّ اِنَّ عَمَلِي ضَعِيْفٌ فَضَاعِفُهُ لِي، وَاغْفِرْ لِي مَا اَطَّلَعْتَ عَلَيْهِ مِنِّي، وَ خَفِيَ عَلَيَّ خَلْقِكَ. اَسْتَجِيْرُ بِاللّٰهِ مِنَ النَّارِ.»

دعای دور هفتم

« اَللّٰهُمَّ اِنَّ عِنْدِيْ اَفْوَاجًا مِنْ ذُّنُوْبٍ وَ اَفْوَاجًا مِنْ خَطَايَا وَ عِنْدَكَ اَفْوَاجٌ مِنْ رَحْمَةٍ وَ اَفْوَاجٌ مِنْ مَغْفِرَةٍ يَا مَنْ اسْتَجَابَ لِابْغَضِ خَلْقِهِ اِلَيْهِ اِذْ قَالَ اَنْظِرْنِيْ اِلَى يَوْمٍ يُبْعَثُوْنَ، اسْتَجِبْ لِيْ وَ حَاجَاتِ خُودِ رَا بَخُوَاهُ وَ بَكُو: « اَللّٰهُمَّ فَنِّعْنِيْ بِمَا رَزَقْتَنِيْ، وَبَارِكْ لِيْ فِيمَا آتَيْتَنِيْ »

اعمال پس از عمره

- ۱- تکرار عمره با توجه به فتوی مرجع
- ۲- طواف بسیار و دو رکعت نماز در هر جای مسجد
- ۳- قرائت قرآن
- ۴- نگاه به کعبه
- ۵- زیارت ها بخصوص حضرت حمزه و حضرت خدیجه
- ۶- نماز قضا و مستحبی در مسجد الحرام و مسجد النبی
- ۷- دقت در انجام زیارات مدینه و فهم و یادآوری تاریخ و حوادث مدینه

فضیلت نماز در مسجدالحرام و مسجدالنبی

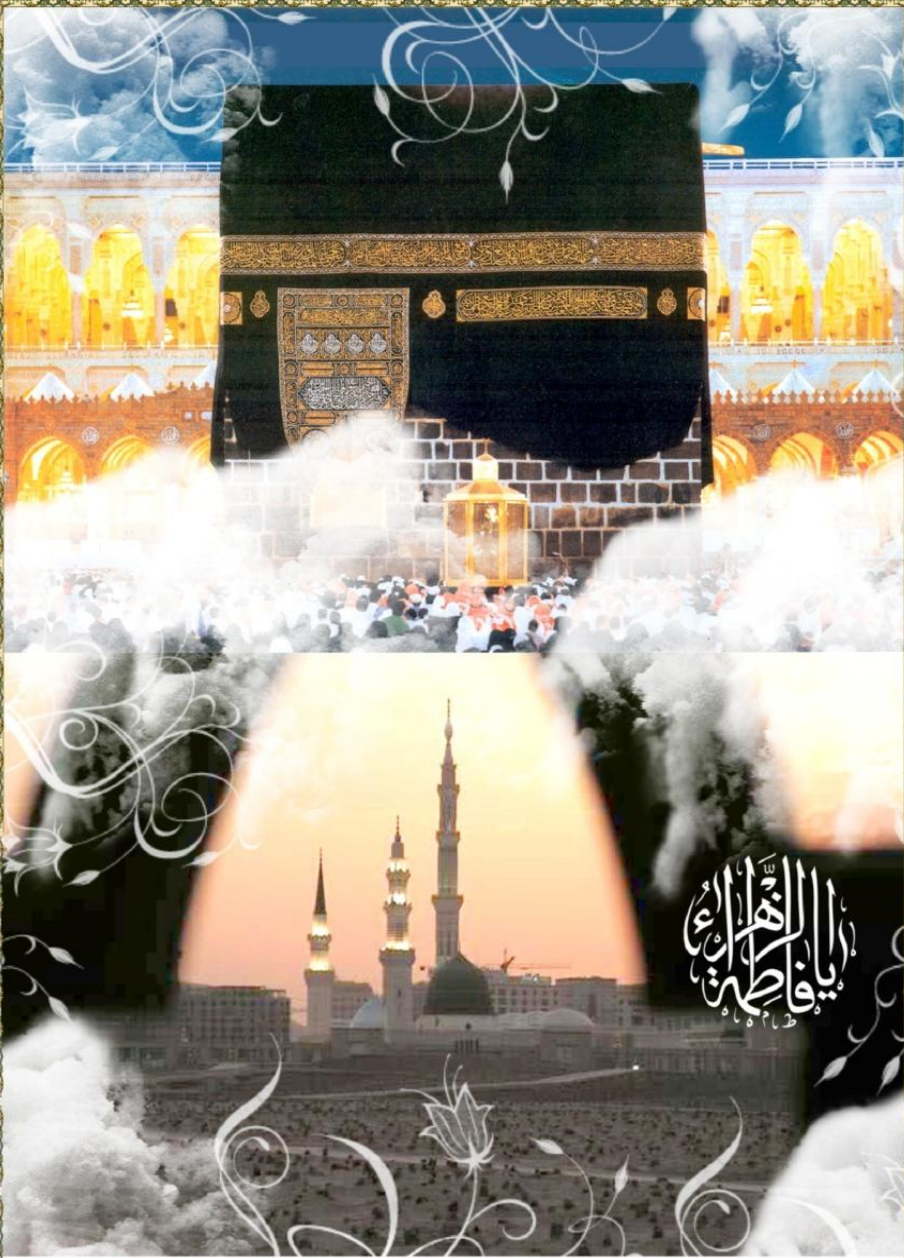
وَ قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ (ص): الصَّلَاةُ فِيْ مَسْجِدِيْ كَأَلْفِ صَلَاةٍ فِيْ غَيْرِهِ اِلَّا الْمَسْجِدَ الْحَرَامَ، فَاِنَّ الصَّلَاةَ فِي الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ تَعْدِلُ اَلْفَ صَلَاةٍ فِيْ مَسْجِدِيْ.

منزل آن مه عاشق کس عیار کجاست؟	ای نسیم سحر، آراکند یار کجاست؟
آتش طور کجا، موعده دیدار کجاست؟	شب تار است وره وادی ایمن در پیش
نکته‌ها هست بسی، محسرم اسرار کجاست	آن کس است اهل بشارت که اشارت داند
ما کجا ایم و علامت کربنی کار کجاست!	هر سر مومی مراهب تو خزران کار است
عیش بی یار مهیا نشود، یار کجاست؟	ساقی و مطرب و می جمله مهیاست، ولی

اَللّٰهُمَّ كُنْ لَوْلِيَّكَ الْحُجَّةُ بنِ الْحَسَنِ صَلَواتُكَ عَلَيْهِ وَعَلَى آبائِهِ فِي
هَذِهِ السَّاعَةِ وَفِي كُلِّ السَّاعَةِ. وَلِيّاً وَحافِظاً وَقائِداً وَناصِراً وَ
دَلِيلاً وَعَينا حَتّى تُسْكِنَهُ اَرْضَكَ طَوْعاً وَتُمَتِّعَهُ فِيها طَويلاً.

دفتر نمایندگی مقام معظم رهبری

مسجد امام حسین (ع) - دبی

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ رَبِّي
رَبِّ السَّمَاوَاتِ السَّبْعِ
وَرَبِّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ
سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ رَبِّي
رَبِّ السَّمَاوَاتِ السَّبْعِ
وَرَبِّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ

مسجد امام حسين عليه السلام - دبی

التماس دعا